

JOSEF PECINOVSKÝ - NOS TO ZÁVAŽÍ!

Boy, you're going carry that weight, carry that weight a long time.
John Lennon, Paul McCartney

Tíha.

Nesnesitelná, mučivá tíha, svírající svaly, napínající šlachy, drtící kosti. Člověk se snaží nevšimat si jí, odpoutat své myšlenky od toho příšerného údělu, ale nejde to. Ten tlak je všudypřítomný, zdá se, že svírá nejen svého nositele, ale i všechny kolem, všechny lidi, všechny předměty, celý svět.

Klouby se deformují námahou a teprve v takové chvíli si člověk plně uvědomuje význam pojmu 1 g. Noha se těžce odlepjuje od země a ta nesmírná váha plně spočívá na druhé.

Krok je krátký, je to spíš jen přisun, a neposune vlastně člověka ani o kousek dál.

Teprve teď, ano, trochu se vzepřít rukama, nadlehčit se, ulevit nohám, pozvednout druhou a znovu krok, snad to takhle půjde. Jenom neupadnout. Krok. Sun. Přisun. Krok.

Bolest. Stále větší bolest. Nejvíc trpí kolena. Ještě jeden krok a kohoutky už jsou na dosah. Levá ruka se po nich natahuje, plným proudem začíná tryskat jak chladná, tak i horká voda. Vana se jenom pozvolna plní. Nic nedbá, že gejzíry vody stříkají kolem a smáčejí kdeco. Vana má otevřenou výpusť, téměř všechna voda, která vytéká z otevřených kohoutků, ihned propadá tím nenasytným chřtánem. Proklíná se, že byl tak pečlivý a před týdnem odpad vyčistil, tenkrát přece vana skoro neodtékala. Teď nemá sílu k tomu, aby se ohnul a vykonal tak jednoduchý pohyb, jakým je ucpání odpadu zátkou. Kdyby to udělal, možná by už nevstal. Jak dlouho to takhle asi potrvá, než se vana naplní? Deset, dvacet minut? Svaly začínají povolovat, tělo stlačované nesmírnou tíhou klesá k zemi, ruka hledá záchranu, ale prsty svírají jen vzduch.

Dopad je těžký a bolestivý. Tělo leží na podlaze, skrápěné sprškami vody. Najít tak teď v sobě ten poslední zbytek sil a aspoň se překulit do poloprázdné vany, pak by si už člověk měl poradit.

Je to neuvěřitelný zápas. Strhává na sebe ručníky, věšák, kartáčky na zuby, zrcadlo se tříští na kusy, ale konečně se štíhlé a přesto tak těžké tělo dostává horní polovinou přes okraj té velké plechové nádoby a následuje těžké mokré žuchnutí.

Prudké vlnobití vyhání velkou část vody ven z vany a tělo téměř neschopné pohybu leží ponořeno obličejem dolů. Už se zdá, že je konec, v posledním záblesku vědomí se však zvedá nad hladinu a plíce se naplňují vzduchem promíseným s kapičkami vody, teprve pak se tělo obrací, protože to už je vana skoro plná, a konečně s úlevou cítí, jak povolila ta nekonečná tíha a ví, že spásný Archimédův zákon ho na několik minut či hodin zbaví těch největších problémů. Ruka nahmatává zátku a ucpává výpusť. I kohoutky se mu daří uzavřít a tělo potopené až po hrdlo vychutnává ten neskutečný pocit lehkosti, protože teď už neváží víc než šedesát kilogramů, a to už se dá vydržet.

*

Tak probíhaly první minuty mého trestu.

Je zbytečné zmiňovat se tady o zločinu, kterého jsem se dopustil. Ve společnosti, v níž žiji, není velkým problémem být obviněn z jakéhokoli činu.

Soudila mne žena. Ironií osudu bylo, že jsem si ji jako soudce sám vybral - zdála se mi být ze všech nejsympatičtější. Mlčky vyslechla prokurátorovu zaujatou řeč, se sevřenými rty naslouchala monotonnímu hlasu svědků papouškových naučená svědectví podle prokurátorova vzoru, bez účasti sledovala chabé pokusy mého obhájce vytáhnout mne z té špíny, již na mne všichni nakydali, se skelným pohledem byla jen fyzicky přítomna mému poslednímu slovu, kterým jsem vlastně zatloukal poslední hřebíčky do vlastní tak umně sbité rakve.

Byla to zvláštní žena. Nevšiml jsem si, že by se za celou dobu přelíčení trvajících dvě, snad i tři hodiny, pohnula. Seděla strnule, bez účasti. Jako robot. Až jsem ji začal podezřívát z nelidského původu. Leskly se jí ale oči. Byla tedy člověkem, aspoň co se týče formy. Pokud se jednalo o obsah... Poprvé se pohnula ve chvíli, kdy začala nezúčastněným hlasem předčítat rozsudek:

"Obžalovaný Thomas Orten je vinen, že dne dvaadvacátého září minulého roku v jedenadvacet hodin třicem minut v objektu kavárny Mimóza šířil..."

Dál to nebylo zajímavé. V kostce zopakovala prokurátorovy smyšlenky, které zjevně přijala za své.

"... a odsuzuje se k pěti letům regrese se zátěží s koeficientem 0,63."

Pět let, to jsem čekal. Ale tak vysoký koeficient? Komu na mně tak záleželo, že se mne snažil odrovnat? Vážím něco kolem osmdesáti kilogramů a minulý týden jsem promyšleně absolvoval slabou odtučňovací kúru - na jednu stranu jsem tím snížil zátěž, naproti tomu jsem se možná připravil o ten poslední zbytek sil, který by mi tu tíhu umožňoval snadněji nosit.

"Proti rozsudku není odvolání."

Sklapla desky soudního protokolu ještě ve chvíli, kdy se její poslední slova tříštila o poloprázdné lavice a dřevem vykládané stěny. Zůstala sedět na svém místě, zatímco další aktéři procesu a těch několik málo zvědavců se začali rozcházet.

Zůstali jsme jen ona a já. Pozoroval jsem ji a hledal v její tváři jakýkoli výraz, který by mne přesvědčil o tom, že v této místnosti není pouhou kulisou, ale tou nejdůležitější osobou s pravomocí ovlivňující na dlouhá léta lidské osudy. Marně. V tváři se jí nehnul jediný sval.

Dva zřízenci mne odvedli a ona stále ještě seděla.

Ve dveřích jsem se střetl s účastníky příštího procesu. Jaký osud asi čeká odsouzeného?

Od té chladné mumie se může nadít opravdu jen toho nejhoršího.

Odvedli mne do sklepa, svlékli do naha a postavili na váhu.

"Hmotnost odsouzeného činí sedmdesát osm tisíc tři sta padesát šest gramů."

Přesnost je skutečně šlehtila. Kdybych si nechal vytrhat zuby, byl bych na tom teď určitě o poznání lépe.

"Regresní hmotnost činí padesát osm tisíc tři sta patnáct gramů."

Nikdy jsem nepochopil, jak se přepočítává koeficient na gramy. Někdy se mi to zdálo být málo, kupříkladu u Olivera, hostinského od Starého buku, který dostal 0,26 a nosil slabých pět kilo, nu a jindy, například teď...

Odevzdaného osudu mne přivlekli pod sprchu a nastavili materializátor. Přesně podle pokynů jsem rozpažil a nechal si nasadit brýle. Oči nesměly být zasaženy.

Stál jsem a cítil tu tíhu, která se na mne navalovala ze všech stran, pronikala kůží a zhmotňovala se ve svalech, především v oblasti hrudního koše. Cítil jsem každý kilogram, o který má hmotnost stoupala, a začal jsem litovat, že jsem se místo hubnutí nevěnoval gymnastice. Poprvé jsem ucítil tu tupou nesnesitelnou bolest v kolenou, přesně takovou, jako bych půl hodiny vlekl pytel cementu. A já ho měl skutečně naložen na ramenou.

Ne na půl hodiny. Já ho budu muset vláčet pět let.

Pomohli mi na váhu.

"Sto čtyřicet šest tisíc šest set sedmdesát jeden gram."

Byla to poslední slova, která jsem od nich slyšel. Od té chvíle si mne přestali všimát.

Kdybych tam zůstal stát a ztrouchnivěl, vadilo by jim to jen potud, že by to po mně museli uklidit.

Stáhnout si z očí brýle nebyl naštěstí velký problém. Ruce zůstaly stejně těžké. Mohl jsem mluvit o štěstí v neštěstí. Kdo se znelíbil natolik, že se stal až příliš nepohodlný, dostal velkou část zátěže do rukou. Pokud nebyl finančně zaopatřen, rovnalo se to rozsudku smrti. Já jsem finančně zaopatřen nebyl, ale zase jsem nebyl tak nepohodlný.

Nu, jen se mi někdo trochu mstil.

Svět kolem zůstal zdánlivě nezměněn, táž místnost bez nábytku, s našedlými stěnami, jen uprostřed váha ukazující to neuvěřitelné číslo. Mohl jsem se utěšovat tím, že kdybych v posledních patnácti letech se sebezapřením

nedodržel životosprávu, mohl jsem na tom být přesně stejně i bez rozsudku. Vždycky jsem měl sklony k tloustnutí.

Takhle jsem dosáhl stejné hmotnosti a měl k tomu dost výhod, hlavně pevnou vůli, zdravé srdce a silné svaly. Naproti tomu mi chyběl trénink s tak velkou zátěží. Nu, nějak se s tím budu muset vyrovnat.

Oblékl jsem se. Napsal jsem to třemi slovy, dělal jsem to hodinu. Netušil jsem, kolik součástí má pánská garderoba a kolika složitých pohybů je potřeba, aby ji člověk dostal na sebe. Až do dnešního dne jsem nevěděl, kolik má lidské tělo svalů, šlach a kloubů, které při tak jednoduchých pohybech mohou trpět. Nebyla tu židle, musel jsem se oblékat vstoj, ale i kdybych ji měl k dispozici, jen těžko bych se odvážil usednout. Kdo ví, zda bych potom našel ještě sílu vstát.

Výstup po dvaceti schodech ze sklepa do přízemí mi trval patnáct minut. První tři schody jsem absolvoval ještě jakž takž, ale musel jsem zastavit. Nesnesitelná bolest v nohách mne přesvědčila o tom, že fyzické námaze jsem dávno odvykl.

Konečně jsem se dostal na denní světlo. Ulice s normálním ruchem, stále pospíchající zástupy. Mezi lidmi já. Já, odsouzený, vláčející své závaží. Kdoví, kdo z kolemjdoucích vleče podobné břímě. Neviděl jsem nikoho, kdo by se skláněl pod tíhou desítek kilogramů.

Pokud někdo takový mezi chodci byl, výborně to maskoval. Musel. Pokud člověk doznal, že nosí závaží, od toho okamžiku pro ostatní přestal existovat. Pokud by mu někdo poskytl pomoc, docela dobře se mu mohlo stát, že bude brzy běhat po světě s podobným, možná ještě těžším břemenem.

Nesměl jsem na sobě nechat znát, že jsem "těžký". Musím dojít za každou cenu domů, aniž by si mne kdo všiml.

Krok, bolest, krok, bolest. Tisíce jehel v lýtkách a ve stehnech. Ne, Tome, nesmíš padnout, nesmíš ani odpočívat. Zrychluje se ti dech, srdeční frekvence? To je dobře, jen trénuj, nedávej však najevo únavu, pěkně se přetvařuj, usmívej se na lidi, jen se nauč žít s pokryteckou tváří, vydávat se za někoho lepšího než vlastně jsi.

Každá nerovnost chodníku v sobě skrývá nebezpečí, že upadnu. Pád může znamenat konec.

Nikdo nepomůže "těžkému" vstát. A já už nemám sílu. Připadá mi, že se všichni dívají jen na mne, že se těší na ten okamžik, kdy konečně klesnu do špinavého prachu, aby mne mohli cynicky a netečně překračovat, a už předem slyším ty tiché úsměšky.

Obrubník. Seskočil jsem a probudil v nohách ohnivou vlnu. Takhle ne, musím být opatrný.

Zlomená noha znamená smrt...

Konečně doma. Nesnesitelná tíha tlačí ramena k zemi. Ale také to znamená konec přetvářky.

Teď mohu nadávat, klít, vztekat se, padnout na zem jak se mi zachce. Ale vím o způsobu, jak si odlehčit.

Zachráni mne voda. Naštěstí mám pořádnou koupelnu s velkou vanou, nejen sprchový kout jako v běžných bytech. Jak jsem teď rád, že jsem při zařizování bytu nešetřil...

*

Žít se s tím dalo.

Ale...

Každodenní nocleh ve vaně na čas organismu odlehčil a jakž takž se dařilo zregenerovat zdecimované svalstvo a slisované klouby, po týdnu však začala měknout kůže, drolit se ve velkých chuchvalcích a na choulostivých místech naskakovaly bolestivé puchýře.

Musel jsem se uchýlit ke lsti v podobě velkého plastického pytle, do nějž jsem vždy v prázdné vaně vlezl a teprve pak do ní napustil spásnou kapalinu. Horká voda pomalu vychládala, a tak jsem ji několikrát za noc musel vyměnit. Pochopitelně i plastický pytel měl své nevýhody, často jsem se v něm neuvěřitelně potil, ale přesto jsem se cítil, pokud to lze vůbec říct, lépe.

Na ulici jsem vycházel co nejméně. Každý krok, především v prvních dnech, působil nevýslovná muka. Do zaměstnání jsem však každodenně musel.

Zprvu jsem blahořečil osudu, že pracuji v kanceláři, že si mé ztýrané nohy přece jen trochu odpočinou, ale práce vsedě byla snad ještě větším utrpením než kdybych se celý den procházel. Každý obratel pobolíval jinak a bolest si vystřelovala různými směry.

Co víc, židle, kterou jsem měl k dispozici, byla konstruována přesně na mou normální hmotnost, její tvůrce si při výrobě nemohl dovolit žádné výstřelky a úchytky od normy.

Nábytek pro "těžké" se pochopitelně běžně nevyráběl. Když jsem si na ni poprvé se svým novým údělem sedl, uslyšel jsem jen hlasité zaskřípění namáhaného materiálu a měl jsem pocit, že se ta stolička co nejdřív zhroutí. Nadzvedl jsem ji a obrátil.

Velkými ciframi na ní byla vyvedena osmdesátka. Až příliš výmluvně.

Pochopitelně že byly k dispozici i stovky, kolega Körner zvesela drtil stodvacítku, ale měl taky vůči ní příslušné proporce. Ta moje víc neunesla. Pokud jsem chtěl sedět, musel jsem svých nadbytečných osmapadesát kilogramů držet silou vlastních svalů. Chvilí stát, chvilí polosedět - tak probíhala moje pracovní doba. Opírat se o stůl se také právě nedoporučovalo. Byl nastaven na patnáct kilo spisů a pak ještě nanejvýš tak na tlak ruky s tužkou.

Zavolal jsem do skladu ochranných pomůcek a žádal židli s vyšším pevnostním koeficientem.

"S radostí," rozplývala se Lucy Carterová. Teď jsem si musel hrát na přívětivého seladona.

"Jaký typ si budete přát?"

"Stočtyřicítku, miláčku!" usmál jsem se co nejlíbezněji.

"Zajisté, mám jich tady bohatý výběr. Platit budete hotově nebo vám to mám nechat strhávat z platu?"

Znejistěl jsem.

"Nerozumím - jak - platit?"

"Podle platných předpisů máte vzhledem k vaší tělesné hmotnosti nárok na židli s koeficientem osmdesát. Za těch dalších šedesát kilo budete muset zaplatit měsíčně..."

Jmenovala částku rovnající se třetině mého platu.

"Počkejte ještě nějaký čas, rozmyslím si to," podotkl jsem a zrušil spojení. Vlastně jsem chtěl zařvat: "Ale vždyť jsem těžký!" Včas jsem se vzpamatoval. Dobře vím, jak by reagovala. Stal bych se pro ni pouhým vzduchem, který nestojí ani za vdechnutí.

Nu, kdo si "těžkost" nevyzkoušel na vlastní kůži, neuvěří, kolik s ní může být potíží.

Vždyť i tyto řádky píšu jen tak pro sebe, není přece žádná naděje, že by rukopis po "těžkém" někdo četl. Tak například hned první den, když jsem se ráno vysoukal z vany a převlékl do suchého, jsem zaznamenal, že mne opustila žena. Ne, žádný vzkaz nenechala - přece si nebude dopisovat s "těžkým"! Ale byla pryč a s ní všechny její věci včetně nábytku a poloviny manželské postele. Zbylo jen to, co bylo pevně připevněno nebo se jí nehodilo. Musela to vystěhovat už včera, když jsem stál před soudem. Kde se v ní však vzala ta neochvějná jistota, že budu odsouzen? Nebyla to špatná manželka a měl jsem ji docela rád. Bylo mi to líto, ale svým způsobem jsem ji chápal. Těžko říct, jak bych se zachoval já, kdyby se ona vracela od soudu obtěžkána takovým závažím...

Nikdo ke mně na návštěvy nechodil - proč taky? - dokonce i v kanceláři, přestože jsem dělal co jsem mohl a snažil se ze všech sil chovat jako "lehký", vládlo dost divné klima. Dva kolegové dali krátce po sobě výpověď - i když to mohlo mít úplně jiné příčiny - a velice dlouho se za ně nedařilo sehnat náhradu, takže vedoucí bez nějakých rozpaků navalil všechny jejich povinnosti na mne. Zavinils, že odešli, tak pěkně dělej jejich práci. Jestli cekneš, jsi na ulici. To byla celá jeho filozofie. Před svým odsouzením bych se ovšem nad něčím podobným nepohoršoval. Nu, časy se mění. Pracovní výkonnost jsem si musel za každou cenu udržet. Na sto procent, a podle názoru nadřízených určitě i na víc. Musel jsem jíst, jinak bych své břímě neunesl.

Jíst...

Na svých osmdesát kilogramů vzhledem k postavení lehce pracujícího jsem měl přiděl potravin v hodnotě 10 883,6 kilojoulů na den. Ani o chlup víc. Neměl jsem nejmenší šanci někoho v obchodě oklamat - kreditní karta vše zaznamenávala. Přiděl mi bohatě postačoval, pokud jsem byl "lehký". Ale teď, když jsem nosil o nějakých těch pár kilo navíc, jsem odhadoval, že můj energetický výdej převyšuje příjem nejméně o 1500 KJ.

Ale jak ten deficit nahradit? Přiděly byly přesně stanoveny a ohledy na "těžkost" nikdo nebral. Den ze dne jsem cítil víc a víc, jak si na své trápení začínám zvykat a netrvalo by možná ani půl roku a chodil bych se svým závažím jako švihák, ale protože byl energetický příjem tak nízký, znatelně jsem cítil, jak hubnu a den ze dne ztrácím síly. Spočítal jsem si, že to vydržím nanejvýš tak půl roku, a potom...

Naděje, že bych sehnal potraviny pod rukou, byla pramalá. Musel bych se spojit s nejpochybnějšími živly, kupovat jídlo načerno za přemrštěné ceny; nu, to bych si snad nějakou dobu dovolit mohl, ale pak bych se stal v jejich rukou bezmocnou hříčkou, při prvním maléru by mě pašeráci a pokoutní obchodníci předhodili úřadům a následovalo by nejméně dvacet kilogramů navíc. A to bych asi nepřežil. Netušil jsem, že rozsudek, kterým mne ta podařená soudkyně počastovala, se rovná trestu smrti. Pomalé, vleklé, neodvratné smrti.

Jedno odpoledne se mi v práci udělalo nevolno, dostal jsem závratě a v mdlobách jsem padl k zemi. Pochopitelně mne nikdo nezvedl, nikdo si toho vlastně ani nevšiml. Musel jsem se vzpamatovat sám, opět se posadit na židli a předstírat, že pracuji, i když se mi před očima dělaly barevné kruhy a bylo mi stále nanic. Druhý den si mne zavolal vedoucí. Byl to vlastně hodný člověk, ale měl rodinu a s ohledem na ni si nemohl dovolit vlastně vůbec nic. Aniž hnul brvou, prohlásil, že včerejší odpoledne mi nezaplatí, protože jsem nepodal žádný výkon - o tom, že mi bylo zle, nepadlo ani slovo. Upozornil mě, že pokud se podobné výstřelky budou opakovat, v krátké době to tady se mnou ukončí.

Z jeho hlasu jsem však necítil vztek nebo zášť, v druhém plánu jakoby říkal: co mám, brachu, dělat, když já jsem na tom stejně jako ty?

Došlo mi to, až když jsem za sebou zaklapl dveře. Že by byl také "těžký"? Bylo to pro mne něco nepředstavitelného a rychle jsem tu hříšnou myšlenku zapudil. Spíš jsem přemýšlel nad tím, jak zvýšit kalorický příjem, jinak se jeho slova naplní velice brzy.

Najít východisko, k tomu byla jen jediná legální cesta. Krátce poté, co jsem byl odsouzen, jsem našel ve schránce leták agentury "Cyclop", tištěný na mizerném dřevitém papíru.

Dočetl jsem se, že poradna pro "těžké" je v agentuře otevřena dnem i nocí. Následovala adresa, telefonní číslo. Nic víc a nic méně.

Podíval jsem se nad tím, jak může někdo odsouzeným věnovat takovou pozornost a snad i sám riskovat, že se stane "těžkým". Že by tuto iniciativu projevíli sami "těžcí"

- i když nás určitě nebylo málo - bylo krajně nepravděpodobné. Tresty za pomoc "těžkému" byly vysoké, ale pro každého "těžkého" znamenaly katastrofu. Ale já to riskl. Byl jsem tak zesláblý a zdeprimovaný, že jsem se začínal bez rozpaků zabývat myšlenkami na sebevraždu, a tak jsem se rozhodl, že neuškodí, když na uvedenou adresu zajdu.

*

Byl to omšelý, napolo rozpadlý barák, s omítkou, která byla svědkem událostí nejméně posledních třech století. Nade dveřmi nápis:

CYCLOP - PORADNA PRO ODSOUZENÉ Stát to tedy trpěl, instituce byla legální. V ošuntělé kanceláři za stolem prolezlým červotočem vyseďoval znuděný chlapík, s kterým bych v dobách, kdy jsem chodil po světě bez zbytečné přítěže, nepromluvil ani slovo. Neholená tvář, vyseďlé lícní kosti, pohled potkana. Stříkané sako na několika místech záplatované, páteř prohnutá do S. Na první pohled "těžký", a ani se to nesnažil zastírat. Přinejmenším sedmdesát kilo, hádal jsem. Koeficient 100? Lupič? Zrádce státního tajemství? Bylo mi to jedno. Nepředstavil se, ukázal na židli. Udržela mě, byla stavěna na 200.

"Kolik?" zeptal se drsným hlasem alkoholíka.

"Pět let."

"Koeficient?" vykřikl.

"0,58..."

"Hm... Tak vykládejte, co vás sem vede."

"Hlad," vysvětlil jsem mu jedním slovem všechny své potíže. Sám věděl právě tak dobře, jak to chodí.

"Zábavy s váma zrovna moc není," ušklíbl se. "Jinak je ovšem pomoc jednoduchá. Kalorické přiděly nezvyšujeme."

"Tak jak potom tedy..."

"Když budeš ochoten spolupracovat," naklonil se ke mně, "můžeš si trochu odlehčit."

"Cože?" nevycházel jsem z údivu. Znamená to úlevu v mých potížích nebo..." koktal jsem.

"Snad to říkám jasně," přešel do úředního tónu. "Jste ochoten spolupracovat?"

"O co vlastně jde?"

Hodil mi papír potištěný drobným hustým písmem. Byl tam portrét neznámého člověka, jeho popis, základní data a další údaje.

"Do tří dnů přinesete informace, čím se tenhle člověk zabývá ve volném čase, s kým se stýká, jaké má názory, co říká."

"Mám dělat špicla?"

"Říkej si tomu jak chceš." To už nebylo úřední, tak mi zase tykal.

"K něčemu takovému se nikdy nesnížím!" vykřikl jsem.

"Nikdo tě nenutí. Ten papír si můžeš vzít s sebou."

"Ne!" hodil jsem ho zmačkaný na stůl.

"Pak ovšem spolu nemáme co do činění."

Otočil jsem se a chtěl odejít.

"Tamtudy to nepůjde, vážený," zašklebil se ten ohavný typ. "Odtud vedou jen dvoje dveře. Jedny jsou pro ty, kteří přistoupili na spolupráci, nu a pro ostatní jsou ty druhé. Buď si ten papír vezmeš a vrátíš se, kudy jsi přišel, nebo ho tu necháš a půjdeš druhými. Máš však zcela svobodnou volbu!"

Když jsem procházel druhými dveřmi, zdálo se mi, že mě něco ožehlo. Nevěděl jsem, o co jde, ale když jsem se pak doma vážil, byl jsem o sto gramů těžší. Tak taková to byla poradna! Pěkní ptáčekové.

*

Ale hlad byl čím dál silnější a sil ubývalo.

Přesto jsem v sobě našel sílu k procházkám. Ani to jinak nešlo. Kdybych jenom ležel ve vaně, jednoho dne by se prostě mohlo stát, že bych z ní už nevylezl. Měl jsem svůj okruh, který jsem absolvoval každý den. Dříve jsem na něm běhal, teď jsem se sotva ploužil a měl jsem co dělat, abych občas nepodklesl v kolenou a neupozornil tak na sebe kolemjdoucí. Pak bych už sem, na svou oblíbenou trasu, asi nesměl. Ne že by mě sem nikdo nepustil, ale lidé by se ode mne odvraceli a já bych nesnesl tu hanbu. Dost na tom, že se na mne dívali skrz prsty v zaměstnání.

Šel jsem po nábřeží, kolem se valila chladná voda, nad ní poletovali věčně ukřižení rackové a byl to jeden z posledních teplých dní nastupujícího podzimu. Za pár dní přijdou mlhy a pro člověka postiženého rukou zákona nastanou další komplikace.

A tu jsem zaslechl volání o pomoc. Asi dvacet metrů od břehu jsem spatřil převrácenou loďku; kýlu se držela žena a přinejmenším jedno dítě. Víc jsem neviděl, ale ani na chvíli jsem nezaváhal, shodil jsem sako a boty a vrhl se po hlavě do proudu. Inu, nemyslel jsem. Tu rodinu zachránila v krátké době říční hlídka, zatímco já jsem se vzápětí potom, co má hlava prorazila chladnou hladinu, důvěrně seznámil s kamenným dlážděným dnem regulované řeky.

Byl jsem těžký a s takovou hmotností navíc se prostě plavat nedalo. Ležel jsem na dně a proklínal sám sebe. Když jsem se postavil, na hladinu jsem nedosáhl. Pokoušel jsem se vyskočit, ale zbytečně. Bylo tam něco přes tři metry a síly k tomu, abych vyskočil nad hladinu, jsem dávno neměl. Voda byla kalná, téměř neprůhledná a já nevěděl, kde hledat břeh.

Vzduchu v plicích se mi začínalo nedostávat. Vydal jsem se pěšky směrem, kde jsem tušil břeh. Po určitém čase, který mi připadal nekonečný, se mi hlava dostala nad vodu.

Ležel jsem na šikmém dlážděném břehu a vychutnával radost z toho, že jsem zůstal naživu.

Trochu mne to samotného překvapilo - jak může mít někdo z takového života radost?

Zatím jsem neměl sílu vylézt ven, ležel jsem a čekal, až se trochu vzpamatuju, od pasu dolů jsem byl stále ještě ponořen do vody a začínal jsem trpět chladem. Mým těžkým tělem prudký proud naštěstí ani nepohnul. Tu se ke mně kdosi nahnul a podával mi ruku.

Zavrtěl jsem hlavou.

"Jsem těžký," zasípěl jsem a odvrátil se.

Ruka se odtáhla.

Ten člověk však neodešel, stál na břehu a díval se na mne. Potom promluvil, čímž se dopustil trestného činu.

"Chtěl jste zachránit mou rodinu. Nezapomenu na to," a rychle odešel.

Za čtvrt hodiny jsem se vyškrabal z vody a doplížil jsem se domů. Nu, od zítřka si budu muset pro své procházky vyhledat novou trasu.

Ke svému překvapení jsem asi za deset dní našel ve schránce předvolání k soudu. K témuž soudu, kde jsem byl před čtyřmi měsíci odsouzen k tak krutému trestu. Přemýšlel jsem, co mi asi chtějí, a pln rozpaků jsem tam ve stanovenou dobu šel.

Úředník nedával právě najevo, že si mne všímá, jen vyhledal ve fasciklech jakousi listinu a začal ji nezúčastněným hlasem předčítat, asi tak, jako by četl zprávu o stavu sjízdnosti silnic.

"Odsouzený Thomas Orten projevil dne 18. října tohoto roku tolik občanské statečnosti, že nedbaje svého handicapu pokusil se s nasazením života zachránit osoby ohrožené živlem. Z tohoto důvodu a s přihlédnutím k tomu, že se ve výkonu trestu choval prozatím vzorně, se mu zkracuje úhrnná délka regrese na čtyři a půl roku."

Cože? Oni ocenili mou dobrou vůli? Ten otec rodiny riskoval skutečně příliš mnoho, možná, že teď už i on sám nosí břemeno. Ale co ta atrapa přede mnou? Co mi to tady čte? To má má pro mne představovat nějakou úlevu? To má být odměna za údajně šlechetný čin? Vždyť během roku ze mne bude chodící kostra a za dalších pár měsíců tady určitě nebude nikdo, kdo by mi vykopal hrob, a on mne tím chladným tónem odsuzuje ke čtyřem a půl roku namísto pěti?

"To není možné!" vykřikl jsem. "Vy jste se zbláznil, dejte mi třeba deset let, ale suďte mi aspoň deset kilo. Jinak zhebnu!"

"Proti rozsudku není odvolání," dodal a nezdálo se, že by mne slyšel.

Trefil jsem se přesně, až mi od té rány otekla pěst. Riskoval jsem snad vše, ale přes hubu jsem mu dát musel. Stál tam a neřekl ani slovo.

Mlčky jsem odešel a to už jsem věděl, že mne za ten úder žádný trest nemůže postihnout.

Ten chlap, takový souška, měl nejméně sto padesát kilo. proto s ním taky má rána ani nehnula. Vypadal však dobře živý.

Vtrhl jsem do malého výtahu, ještě než se zavřely dveře. Byla tam jen osamocená žena.

Zdešeně vykřikla, ale já se domníval, že je to jen proto, že ve mně poznala těžkého.

Rozhodl jsem se právě, že na všechny přestanu brát ohledy, zvláště na nějakou uječenou ženskou. Kabina se trhavě rozjela směrem dolů, nahoře něco zakvílelo, ucítil jsem trhnutí a výtah se zastavil mezi patry.

Zuřivě jsem mačkal knoflík s nápisem "Přízemí", nebylo to nic platné, klec se ani nehnula. Tiskl jsem zvonek, abych přivolal pomoc.

"Zbytečně se namáháte, když už jste to takhle zvorál," řekla. "Je pozdě odpoledne, údržbáři mají po službě. Je tady jenom vrátný a ten se kvůli nám nepřetrhne."

Udiveně jsem se na ni obrátil. Ten podivný, kamenný pohled sfingy, ne, to nemohla být mýlka. Byla to ta bezcitná soudkyně, která na mne s kamennou tváří hodila nesnesitelné břímě.

"Jsme prostě přetížení," podotkla a snažila se o úsměv. Nepoznala mě.

Přetížení? Jakto, že jsme přetížení, tyhle kabinky přece unesou tři lidi, mají nosnost dvě stě deset kilogramů, já mám slabých sto padesát a ona, při vší úctě, nemůže mít víc než takových pětapadesát...

Tu myšlenku jsem chtěl zapudit, ale nešlo to. Jak podivně a nepřirozeně se opírá o stěnu klece...

"Kolik nosíte?" zeptal jsem se přiškrceným hlasem a vztek v mém nitru se začínal měnit v pocit ohromení. Úplně jsem zapomněl na to, že oslovením "těžkého" porušuji zákon.

"Šestačtyřicet," zašeptala. Téměř se jí neotevřely rty.

"Tak vy nosíte šestačtyřicet kilo," řekl jsem vyčítavě. "Už asi dost dlouho. Víte tedy dobře, jaké to je. Tak proč jste, ksakru, na mne pro nic za nic navalila osmapadesát kilogramů? Pytel cementu a ještě kus navrch!"

Nechápala.

"Copak se nepamatujete? Není to ani čtyři měsíce. Thomas Orten, jméno mé. Do smrti budu umět citovat ta vaše laskavá slůvka! Obžalovaný Orten je vinen, že dne dvaadvacátého září minulého roku v jednadvacet hodin třicet minut v objektu kavárny Mimóza šířil..."

"... štvavé řeči, napadal citlivý organismus našeho státu a vyzýval k podvracení..."

"Pamatuje si to!" vykřikl jsem. "Nu, co vy na to, křepelko? Zdá se, že jsme rady zavření na celou noc. Co kdybych vám teď ještě pár přidal?"

Pochopitelně jsem byl něčeho takového dalek. Měl jsem vlastně co dělat sám se sebou.

Čekala nás tady pravděpodobně dost krušná noc. Mohl jsem se pro dnešek rozloučit se svou nadlehčovací lázní.

"Nechte těch řečí, sám dobře víte, že to neuděláte."

"A kdo mi v tom zabrání?"

"Vy sám. Čtu vám to z očí. Uklidněte se. Musíme se podělit o ten úzký prostor na podlaze."

Už nevydržím déle stát.

Jakžtakž jsme se tam vešli, bylo to však krajně nepohodlné. Spát se tak rozhodně nedalo, za chvíli začaly brnět nohy a musel jsem polohu co chvíli měnit. Navíc jsem se obával, že se mi ráno nepodaří vstát. Co to mohlo znamenat, to mi bylo jasné.

"Jak můžete jako odsouzená dělat soudce?" zeptal jsem se jen tak, aby řeč nestála.

Usmála se.

"A kdo jiný by měl soudce dělat?" podivila se dost upřímně. "Snad vám neprozradím žádné tajemství, když řeknu, že v justičním paláci nenosí nikdo méně než třicet kilo."

"Proboha, snad mi nechcete namluvit, že naše justice sestává ze samých zločinců?"

"Zločinců? Proč myslíte, že všichni, kdo nosí zátěž, musí být zločinci? Připadáte si snad vy jako zločinec?"

"Jako zločinec ne," odsekl jsem. "Jako prašivý ano."

"Časem si zvyknete. Na všechno."

"Tak jak je to vlastně? A vůbec, proč jste mi navalila pět let a padesát osm kilo, když bohatě stačila polovina?"

"To je přece úplně jednoduché. Pro mne vedou ze soudní síně dvoje dveře. Když dostanete naloženo jaksepatří, jsem o sto gramů lehčí. Kdybych s vámi měla soucit, potom..."

"Jako v agentuře..." zašeptal jsem.

"Jako všude jinde," opravila mě. "Ve vládních úřadech, soudech, armádě. Najdou vám nějaký ten hříšek, přišijou vám čtyřicet padesát kilo, počkají, až se sám za pomoci veřejného mínění utýráte, a pak vám nabídnou výhodné místo, které nemůžete dost dobře odmítnout. Bude z vás prokurátor, soudce, velitel, ministr, ředitel. Z vaší kanceláře povedou dvoje dveře, ale až půjdete domů, otevrou se jen jedny. Chápete?"

"Ale vůbec ne!" vykřikl jsem. "Znamená to tedy, že i já...?"

"Co jiného? Jak dlouho už jste těžký? Pět měsíců? Ještě vás nechají nějaký čas si užívat a pak přijdou. Určitě jste byl vytipován už dávno, vypadáte jako vzdělaný člověk."

Hodíte se na řídící funkci. A společnost má takhle zaručeno, že budete pískat, jak oni budou dirigovat."

"Nikdy jsem se ničemu takovému neučil."

"A vy myslíte, že já jsem studovala práva?"

"Ale jak můžete potom soudit, jak se vyznáte ve všech těch nesmyslných právnických klíčcích?"

"To už pak člověka naučí život," řekla hořce.

"Ale já jsem dostal jenom pět let. Tahle doba uplyne, sejmu mi závaží, budu lehký a budu moct jednat podle libosti."

"Hochu," usmála se sarkasticky. "Tohle své břímě poneseš hezky dlouho. Rozhodně déle, než si myslíš. Neznám nikoho, komu by se podařilo si trest odbýt. Dřív nebo později se člověk dopustí dalšího přestupku, jako těžkému na to stačí i špatný pohled či slova pronesená ze spánku. Přijde před soud a já dostanu na stůl jeho případ a buď si jist, že ode mne nějaký ten rok navíc dostane. Já nemohu jinak. Čekají mě jen dvoje dveře a nemám tedy velký výběr."

"Ale to je šílené!"

"Ne zas tak, jak to vypadá. Stát takhle získal desetitisíce věrných úředníků. Naprosto spolehlivých."

"A všichni jsou těžcí?"

"Neznám nikoho, komu by uplynula lhůta a břímě z něj bylo snato. Všichni do jednoho se dostali znovu před soud, a pokračují dál ve svém zaměstnání společností tolik žádaném."

Připadalo mi, že ten báječný systém schvaluje a považuje jej za dokonalý.

"Já to ale vydržím!" zvolal jsem.

Neodpověděla, jen se vyčítavě usmívala. Už to nebyla taková robotí tvář jako tenkrát.

Teď to byla prostá, docela sympatická žena, možná trochu zaslepená službou nestvůrnému systému. Přestože mé obratle zpívaly napětím, nedalo se říct, že by tahle noc byla z těch nepříjemných. Poučil jsem se, začal jsem se konečně orientovat ve světě, v němž jsem musel žít.

Klára dělala soudkyni už tři roky a za tu dobu ze sebe nesetřásla víc než pět kilo.

Když jsem se ptal, jak je to možné, vysvětlila mi celý princip práce. Případů zas neměla tolik, aby se svých kilogramů mohla zbavit rychle, a několikrát projevila zbytečný soucit a musela vyjít jinými dveřmi. Do vypršení trestu jí zbýval necelý rok, ale dobře věděla, že už se i nad ní sklání rameno spravedlnosti a jen s hrůzou čekala, kdy udeří. Opravdu stačilo, aby někdo oznámil, že tady hovoří se mnou, s "těžkým".

Mé rozhodnutí, že se pokusím v nastávající zkoušce obstát, bylo pevné.

Ráno nás vysvobodil údržbář. Pomocí ručního kola spustil klec a patro níž a otevřel nám dveře. Jakožto "těžcí" jsme mu nestáli ani za špetku pozornosti, ale výtah, k našemu štěstí, musel jezdit.

Ta noc, kterou jsem nemohl strávit ve vodě, mě stála mnoho sil. Doháněl jsem to několik příštích odpolední - vynechal jsem procházky a ležel pod vodou o dvě nebo tři hodiny déle. Moc to však nepomohlo.

Nakonec došlo k nejhoršímu. V zaměstnání jsem se neudržel a zhroutil jsem se. Ležel jsem dlouho na zemi a nikdo si mě nevšiml. Chodili kolem, jako bych neexistoval, a v tom měli ostatně pravdu. Ten den jsem tam byl naposledy. Pochopil jsem to ve chvíli, kdy mi před koncem pracovní doby vyplatili do haléře celou mzdu.

Na chodbě jsem potkal vedoucího. Už se zdálo, že ke mně přistoupí, s úsměvem mi podá ruku a s pokrčením ramen se omluví, že nemohl jinak. On však jen sklopil oči a protáhl se kolem stěny. Jeho krok byl těžký. Tak těžký, že bylo jasné, že skutečně jinak jednat nemůže.

Nastaly krušné časy. S Klárou jsem se vídal často, skoro každé odpoledne. Zvolna jsme se procházeli parkem, z něhož jsem si teď udělal promenádu namísto nábřeží, kam jsem se už neodvažoval zajít, a povídali si o běžných věcech. Náš vztah byl neurčitý, ale bylo nám spolu příjemně. O uzavření manželství pochopitelně nemohla být řeč. Nikdo nemůže vstoupit do manželství s "těžkým", aniž by se dopustil trestného činu. Mohl jsem jen snít o tom, že se nám někdy v budoucnu podaří zbavit se toho údělu, že bychom spolu mohli šťastně žít. Teď jsem byl bez zaměstnání a tím pádem i bez prostředků, a kalorický dluh narůstal.

Práci jsem pochopitelně nesehnal. Všude se na mě podívali, jen zažbrblali: "Těžký?" a když jsem přikývl, byl jsem pro ně pouhým vzduchem. Pokusil jsem se klamat, ale nebylo to k ničemu. Později jsem se dověděl, že každý personální úředník, s největší pravděpodobností sám "těžký", má vedle svého stolu pod podlahou dobře zamaskovanou decimálku. Práce úředníka, kterou jedinou jsem ovládal, byla pro mne ztracená, a žádnou jinou mi stejně nikdo nesvěřil, i když jsem byl ochoten dělat třeba poslíčka nebo uklízeče.

Trvalo to týden a mé předsevzetí vzalo za své ve chvíli, kdy mi Klára přinesla část potravin ze svého skromného přídelu.

*

Překročil jsem znovu práh agentury Cyclop. Úředník, který si jistě mezitím odlehčil přinejmenším o čtyři kila, se tvářil ještě bezcitněji než minule. Kupodivu mě poznal.

"Jsi na dně, co?" ušklíbl se. Mlčky jsem ppřikývl.

Hodil mi papír s úkolem. Beze slova jsem ho vzal a odešel správnými dveřmi. Druhý den jsem mu přinesl informaci o tom, co dělá občan Glowe v době od osmnácti do dvaadvaceti hodin. Při odchodu jsem byl o sto gramů lehčí.

Druhý den jsem tam byl znovu.

"Co tu chceš ještě?" zabručel.

"Hledám práci, pro všechno na světě. Už dva dny jsem nejedl."

"Práce může být," zavrčel. "Dvě kila."

Nerozuměl jsem.

"Těmito dveřmi, zátěž dvě kila a budeš mít práci," opakoval jako robot.

"Ne!"

"Tak třeba chcípni."

Za tři dny jsem prošel správnými dveřmi, nechal si naložit dvě kila a dostal jsem doporučení. Stal jsem se nádeníkem obsluhujícím benzínové čerpadlo. Pilně jsem doplňoval olej, hustil pneumatiky, doléval vodu do chladičů, umýval okna. Měl jsem zase své kilojouly, dokonce o něco víc, protože jsem pracoval manuálně. Když jsem si chtěl o nějakých sto gramů ulehčit, stačilo zajít do agentury Cyclop. A bylo to tak lákavé!

Nezdržel jsem se a po týdnu jsem znovu stál tváří v tvář zarostlému individuu. A za dva dny opět. Během měsíce jsem shodil kilogram.

Připadal jsem si jako svině, byl jsem sám sobě odporný. Kláře jsem se o tom nezmínil ani slůvkem. Ale zase jsem trochu žil.

Šok pro mne nastal ten den, kdy mi Klára suše oznámila, že jakýsi Horgis byl odsouzen na čtyři roky regrese se zátěží za šíření nepravdivých zpráv o veřejném činiteli.

S hrůzou jsem si uvědomil, že o témže Horgisovi jsem přinesl před několika týdny drobnou informaci a ulevil si tak o deset deka. A bylo to tak nevinné, Horgis jen prohlásil v obchodě s potravinami, že brambory, které byly nabízeny, stojí za hovno jako všechno ostatní zboží. Nic víc a nic méně, a stačilo to.

Nevím, zda Klára věděla, že jsem to byl právě já, kdo... Ne, ona to musela vědět!

Utekl jsem jako kluk a běžel domů. Styděl jsem se jako nikdy v životě.

Doma mne čekalo předvolání na Úřad pro regulaci obyvatelstva. V případě nedostavení se... Dál jsem nečetl, věděl jsem, že tam bude něco o pěti stech gramech. pochopitelně jsem tam šel.

Jednání bylo prosté. Jen mi dali vybrat, kterými dveřmi chci vyjít ven. Projít levými znamenalo, že se stanu výběrčím daní. Nezajímal jsem se o to, co by mě čekalo v jiném případě.

Bez rozmýšlení jsem přijal nabídku, která byla neobyčejně lákavá. Kalorický příjem dvojnásobný, plat o polovinu vyšší, služební postup zaručený. Jen představa dvojích dveří, které povedou z mé kanceláře, mne trochu děsila.

Došlo na Klášřina slova. Stal jsem se váženým úředníkem, už ne jen obyčejným poskokem v malém podniku. Byl jsem ve státní službě. Zbývaly mi necelé čtyři roky trestu. Teď už nebudu muset chodit do agentury Cyclop. Jde jen o to vykonávat svou práci čestně a spravedlivě, podle zákona a potřeb společnosti. Pak mě budou jistě vždycky čekat jen ty správné dveře. Ukážu cestu všem, kteří se mnou sdílejí stejný osud. Svět se musí zbavit toho hnusu, který je všude kolem mne. Snad jednou dojde k tomu, že materializátory budou rozbity stejně jako okovy otroctví. Jen nesmím zavdat žádnou záminku k dalšímu trestu. Tady opatrně, Thomasi Ortene. Stačí jiný než úřední styk s "těžkým" a je všechno ztraceno. Ale to by znamenalo rozejít se s Klárou, to přece nejde... Zatím jsem tu myšlenku zapudil.

Ono se to řekne - vyměřovat daně. Daně se platí ze všeho, to jsem věděl předem, jen jsem doposud se žádným daňovým úředníkem nepřišel do styku. Jsem nemajetný, bez příbuzných, nedědil jsem, nedostával dary. Pochopitelně jsem platil daň ze mzdy, ta se však vyměřovala automaticky podle systému normálního člověku zcela nepochopitelného. Neznal jsem jediný zákon, jediný paragraf, který určoval, jaká daň má být vyměřena. Nevěděl jsem nic a octl se v prázdné kanceláři. Stůl, kupodivu bytelná židle, poloprázdná skřín.

Nevěděl jsem, co počít, ale situace se začínala řešit sama. Pokud měl být proveden jakýkoli právní úkon, mělo být něco zaevidováno, o cokoli požádáno, dostala strana k tomu účelu řádně obsažený dotazník, a prázdných tiskopisů jsem ve skříní objevil dost. Nic jiného v ní nebylo. Strany obíhaly příslušné úřady a všude dostaly patřičný výměr a potvrzení. Mně tady zbývalo jen dopsat patřičnou částku, opatřit ji razítkem a podpisem. Jak však tuto částku stanovit?

Netušil jsem, jak rychle mne to život naučí.

První zákazník na sebe nenechal dlouho čekat. Vyděšený mužík kolem čtyřicítky žmoulal v upocených dlaních vyplněný dotazník. Prodával automobil, starý vrak, jak vyplynulo hned z prvního pohledu na vyplněné rubriky, a to nepochybně jen proto, že mu nic jiného nezbývalo, jen proto, že se chtěl se svou rodinou ještě nějaký čas udržet při životě.

"Jakou cenu má ten vůz?" snažil jsem se vypadat přívětivě.

"Kolem osmi set goldů," zašeptal.

Pakatel. Za ty prachy jsou dva obědy v luxusní restauraci. Já si je teď možná budu moci dovolit. Trochu jsem znejistěl. Z toho mám vyměřovat nějakou daň? Stojí to vůbec za to?

"Nevíte, kolik se z toho tak platí?" pokusil jsem se o otevřené jednání. Možná neuškodí, když získám nějakou zkušenost právě tímhle způsobem. Podivil jsem se, jak ho můj dotaz vyděsil. Asi nebyl na daňovém úřadu poprvé...

"Ne, pane, to nejde!" vykřikl. "Sumu přece určujete vy!" Vyděšeně se rozhlížel, jestli nás někdo neposlouchá.

"Tak dobře," zamručel jsem a vyplnil kolonku. Dvacet goldů bude ažaž. Přiklepl jsem razítko. Trochu se mi třásla ruka, takže jsem je rozmázl, ale dvacítko byla dobře viditelná. Podal jsem mu formulář.

Podíval se do něj. Nikdy předtím jsem neviděl v lidském obličejí tak pronikavou změnu, jaká se odehrála v tomto okamžiku u něj. Rozzářil se jako vánoční stromek, nestačil děkovat a couval z kanceláře, pokorně se ukláněje. Pak rychle zmizel, abych si to náhodou nerozmyslel.

*

Celý den jsem vyřizoval prodej automobilů a podle zkušeností, které jsem získal s prvním zákazníkem, jsem automaticky vyměřoval dvě a půl procenta. Po celou pracovní dobu vládla spokojenost na obou stranách a po poledni mi začalo připadat, že se lidé ke mně jen hrnou. Před koncem pracovní doby se před mými dveřmi vytvořila solidní fronta a já musel čekající odkázat na ráno.

Když jsem došel domů, na váze jsem zaznamenal dvěstěgramový přírůstek. Zdá se, že můj způsob úřadování nebyl právě úspěšný, když mi naložili hned na uvítanou dvojnásobnou porci.

Příště jsem stanovoval pět procent. Moc to nepomohlo. Fronta od mých dveří se nehnula, někteří jedinci tam vydrželi přes noc a večer mi přibýlo sto gramů.

O den později se prodávala auta s desetiprocentní daní, odměna za mou činnost pokračovala ve stejných šlépejích. Neváhal jsem a zvýšil na dvacet - kdo si v dnešní době může dovolit mít automobil, ať tedy platí řádné daně. Večer jsem to sečetl - za čtyři dny jsem přibyl půl kila. Kdybych pracoval takhle, pravděpodobně bych přivedl erární pokladnu na buben a sebe do hrobu. Během dalších dvou dnů se mi podařilo experimentálně ověřit, že daň z prodeje automobilu se pohybuje mezi pětatřiceti a padesáti procenty odhadní ceny vozu - lhostejno, za jakou sumu se ve skutečnosti prodává. Ceny vozů odhadoval úřad o pár ulic vedle. Přemýšlel jsem, jaké asi tam mají limity. Budiž, naučil jsem se v tom trochu chodit a nepotřeboval jsem žádný zákoník ani sazebník. Život člověka naučí. Ale jak to udělat, abych něco shodil? Pár hodin jsem o tom přemýšlel. Lidí už ke mně nechodilo tolik co předtím, asi se rozkřiklo, že napalují sazby stejně jako ostatní, a tak jsem svým kolegům přestal brát práci. A tak jsem to vyzkoušel. Celý den jsem vyměřoval šedesát procent. Večerní kontrola mne ubezpečila, že můj odhad byl správný. Sto gramů dolů. Jen mi přitom dost vadilo, že všichni, kteří odcházeli z mé kanceláře, mě pěkně zhluboka nenáviděli.

Týden jsem vydržel na šedesáti procentech a byl jsem o půl kila lehčí. Potom však ke mně přišli nanejvýš dva nebo tři zákazníci denně, neboť se rozneslo, jaký jsem krutás. Ale když ta vysoká sazba přináší úlevu na hmotnosti, proč toho nevyužívají také ostatní? Pochopil jsem to záhy. Začínal jsem se za sebe stydět. Vždyť kdo ke mně chodil se žádostí o výměru daně? Většinou lidé, kteří rozprodávali svůj poslední majetek, a já jim z něho pěkně ukrajoval.

Umínal jsem si, že slevím, ale další den nepřišel nikdo a já byl večer o sto gramů těžší. Žádná práce - nárůst. Den na to jsem vyměřoval jen tak pro plezír patnáct procent.

Ulevil jsem si na duši a přitížil na těle. Byl jsem tam kde předtím.

Radil jsem se s Klárou o tom, co počít. Pokrčila rameny, sama byla v podobné situaci.

Aby člověk přežil, musel být nemilosrdný. Ke všem. Stačí slabší chvílka, špetka soucitu, a vše, co si v minulých dnech vybojoval, může být ztraceno. Ty tam jsou mé iluze o tom, že se v krátké době zbavím své tíhy. Kdybych každý den vyměřoval šedesát procent, zbavil bych se zátěže za šest set dní. Neuvěřitelně dlouhá doba. Ale také bych brzy ztratil klientelu, nikdo by ke mně nechodil, obraceli by se na ty, co vyměřují méně.

Den bez zákazníka samozřejmě znamená zvýšení zátěže. Situace byla naprosto bezvýchodná.

Pokusil jsem se prodiskutovat ten problém s ostatními daňovými úředníky, kolegy ze sousedních dveří, dohodnout jednotnou sazbu, spojit se v jakousi organizovanou společnost, bránit se takhle proti tyranii. Poslouchali mě s úděsem, mnozí dělali, že mi nerozumí, odvraceli se, dva mě dokonce vyhodili ze dveří.

Za týden jsem dostal předvolání k soudu, kde jsem se dověděl, že s ohledem na nevhodné chování se mi trest zvyšuje na šest let regrese při stejném koeficientu. Někdo z mých kolegů měl nepochybně důvěrné styky s agenturou Cyclop. Kolikpak se mu asi ulevilo.

Doufám, že na duši se mu přitížilo dvojnásob.

Měl jsem strašlivou chuť se vším praštit. Zůstal jsem jeden den doma a bylo mi úplně jedno, kolik za to přiberu. Aspoň na mne nebude žádný chudák nadávat. Ten den nečinnosti byl však dnem usilovného přemýšlení. Hluboce jsem se s tužkou v ruce zabýval stavem naší společnosti a nechápal jsem, jak ten zvrácený systém může pracovat. Všichni manuálně pracující - až na výjimky - byli zcela zjevně lehčí, jinak to snad ani dost dobře nešlo. Znamená to snad, že všichni ostatní jsou těžcí? Podle jakého systému jsou vybíráni lidé, kteří sedí v úřadech? Klára mi naznačila, že ti inteligentnější jsou donuceni dopustit se přestupku. Sít donašečů pracuje dokonale; není problém někoho odsoudit a tím se člověk stane tím nejvěrnějším služebníkem, který už jen automaticky plní přání... Ale koho vlastně?

Pro koho celý ten morbidní kolos tak dokonale pracuje, na co jsou vynakládány všechny ty nesmírné prostředky, které jsou vydřeny z lidí? Jaké jsou vlastně principy celé ekonomiky, řízení státu? Nemohl jsem to pochopit, neměl jsem příslušné vzdělání, ale pomalu jsem nabýval dojmu, že tohle všechno, ten oblundný stroj, den po dni, rok za rokem běží jen jakousi setrvačností, jako špatně natažený budík, jehož obrátky jsou co chvíli pomalejší, až se nakonec úplně zastaví. Znamená to snad, že se stát zhroutí?

Samozřejmě, zrušit regresi jako první podmínku zlepšení života se jeví být tím nejjednodušším krokem. Nechápal jsem, proč se to už dávno nestalo.

Rozhodl jsem se po schůzce s Klárou. Byla uplakaná a dlouho jsem se nemohl dovědět proč. Nakonec mi prozradila, že dostala další tři roky. Za to, že se stýká s "těžkým".

Boží mlýny melou pomalu, až udeřily. Agentura Cyclop opět zářila. Pochopitelně, blížil se jí konec trestu, něco na ni museli vymyslet.

*

Trochu jsem ještě znal ty zbytky zákonů, které u nás jakousi setrvačností pořád ještě platily. Kdokoli měl právo osobně promluvit s hlavou státu, pochopitelně, až na něj přijde řada.

Chtěl jsem vědět, kdo to řídí, kdo nás všechny ovládá jako loutky svými neviditelnými nitkami. Snad bude přístupný mým názorům, není přece slepý a vidí, co se kolem děje, sám je z toho jistě také nešťastný.

Marně jsem se však namáhal vzpomenout si, jak se představitel státu vlastně jmenuje.

Nějak podezřele dlouho se neobjevil na veřejnosti.

Šel jsem tam další den večer, hned po službě. Celý den jsem přiděloval dvaadvacet procent, což v důsledku znamenalo, že má hmotnost se nezměnila. Po dlouhé době jsem použil veřejného dopravního prostředku. Připadalo mi, že průvodčí je také těžký a stanovuje jízdné jen proto, aby si ulevil. U vládního paláce jsem se ohlásil vrátnému.

Na pohled těžkému. Podívil se.

"Nic vám v tom nebrání, pane Ortene. Můžete jej navštívit ihned."

"Jakto - ihned? Copak mě nezapišete do pořadí?"

"Ne, proč? Nikdo sem nechodí. Patnáct kilo."

"Cože?"

"Návštěva u hlavy státu stojí patnáct kilogramů. Máte ještě zájem?"

"A to všichni, kteří k němu chtějí, musejí..."

"Pochopitelně:"

"I ti, co patří k jeho kabinetu?"

"Přestaňte se hloupě vyptávat," zavrčel vrátný. "Chcete-li jít dál, projděte těmito dveřmi, za nimi je čekárna. Posadte se tam a za chvíli vás uvedou."

Nevím, jestli jsem se nezbláznil. Mé další jednání už postrádalo jakoukoli logiku.

Patnáct kilo navíc mě přikovalo k zemi a čtyři hodiny v čekárně mě pěkně zpracovaly.

Když jsem prošel pozlacenými dveřmi trůnního sálu, o nichž jsem toho tolik slyšel, bušilo mi srdce jako kulomet. Tělesná stráž dvou "lehkých" mě uvedla dovnitř.

Prezident byl až po krk ponořen v bazénu, vykukovala mu jen lysá hlava. Tupě zíral před sebe a nezdálo se, že by něco vnímal.

Zato já vnímal až příliš. Tu tvář jsem neznal, byla to však tvář člověka, který v životě poznal ledacos, a nepochyboval jsem o tom, že toho příliš dobrého nevykonal.

To, co jsem spatřil, mě doslova srazilo na kolena. Nebyl jsem schopen slova, klečel jsem na chladném betonu a třásl se bezmocí a vzteky. Předem naučené věty jsem zapomněl.

Prchal jsem pryč, aniž bych řekl jediné slovo, jen s děsivým výkřikem, který se mi vydral z hrdla.

Bazén, v němž si prezident tak pohodlně hověl, byl naplněn rtutí.

"Co se divíte?" bručel vrátný, když jsem se plížil kolem jeho kóje.
"Prezidentem u nás může být jen ten nejtěžší. A vy, jak vás tak upozoruju, máte určité ambice."